

İSLÂM TARİHİNDEN YAPRAKLAR (41) : TAHKÎM OLAYI

(...dünden devam)

Amr bn Âs Mısır'da askerî faaliyetler yanında idarî ve iktisadî düzenlemeler de yaptı. Bayındırlık alanında da ciddi teşebbüslerde bu-lundu; Fustat şehrini kurdu ve kendi adıyla anılan camiye inşa etti. Firavunlar'ın yaptırdığı eski kanalı yeniden açtırdı ve Nil nehri kıyısındaki Babilon ile Kızıldeniz sahilindeki Kulzüm (Süveys) Limanı'nı birbirine bağladı. " alîcu emîri'l-mu'minîn" adı verilen bu su yoluyla Halife Ömer'e yirmi gemi yükü erzak gönderdi.

Fakat son zamanlarda Hz. Ömer'le arası pekiyi değildi. Ömer vurulmasaydı, onu valilikten azletmek üzere idi. Hz. Osman halife olduktan sonra Amr, Mısır valiliğine bir süre daha devam etti ve bir ara Bizanslılar tarafından işgal edilen İskenderiye'yi geri aldı (25/646). Malî işleri yürütmek üzere Mısır'a tayin edilen Hz. Osman'ın sütkardeşi Abdullah bn Sa'd bn Ebû Serh ile anlaşamadıkları için Amr, Mısır valiliğinden azledildi (27/648); bundan dolayı çok üzüldü ve hoşnutsuzluğunu her vesile ile dile getirdi.

Hz. Alî'nin halifeliğine başlangıcından itibaren karşı çıktıysa da hadiselere karışmayıp ortalığın yatışmasını bekledi. Ancak Cemel Olayı'ndan sonra, Hz. Osman'ın intikamını almak üzere Muâviye bn Ebu Süfyân'ın saflarına katıldı ve ona büyük destek sağladı. Hz. Alî ile Muâviye arasındaki ihtilâf diplomatik yollarla çözülemeyince, Suriye ordusunu Hz. Alî'ye karşı savaşa hazırlamak için büyük gayret sarf etti. Sıffîn Savaşı'nda Şam süvari birliklerinin komutanıydı. Suriye birlikleri mağlûp olmak üzereyken orduda mevcut Kur'an sayfelerini mızraklara taktırarak her iki tarafı da Kur-'ân'ın hükmünü kabul etmeğe çağırdı. Bu teklifin benimsenmesi üzerine, ta-raflar, ihtilafı çözümlmek için iki hakem seçmeye karar verdiler. Hz. Alî Ebû Mûsâ el-Eş'arî'yi, Muâviye de Amr bn Âs'ı hakem tayin etti. Kur'an ve Sünnet'e uygun bir şekilde hüküm vereceklerini taahhüt eden hakemler Ramazan 37'de (Şubat 658) Kûfe ile Şam arasındaki Ezruh'ta bir araya geldiler. Her hakem'in yanında temsil ettiği gruptan yüzlerce insan vardı. Hakemler, gerektiğinde görüşlerine başvurabilecekleri Kureyş ileri gelenlerinin toplantıda bulunmasını istemişlerdi. İhtilaf baş gösterdiğinden beri sahabenin ileri gelen kimi tarafsızları toplantılara katılmamışlardı. Bunların başında hiçbir toplantıya katılmayıp uzak duran Sa'd bn Ebî Vakkas vardı.

(devamı yarın..)